

CABARAN PENDIDIKAN DALAM MENGATASI ISU PERKAUMAN DI MALAYSIA

**Muhammad Adam Bakar^a, Mohd Khairul Azlin Mamat^b, Omar Abd Hadi^c, Mohd
Iskandar Abd Taib^d, Ranina Abdullah^e Nur Faizzati Nawawi^{f*}**

^aDiploma Eksekutif Pengurusan Pengangkutan dan Penguatkuasaan, MITRANS, UiTM, Malaysia
2023211876@student.uitm.edu.my

^bDiploma Eksekutif Pengurusan Pengangkutan dan Penguatkuasaan, MITRANS, UiTM, Malaysia
2023402754@student.uitm.edu.my

^cDiploma Eksekutif Pengurusan Pengangkutan dan Penguatkuasaan, MITRANS, UiTM, Malaysia
2023407818@student.uitm.edu.my

^d Diploma Eksekutif Pengurusan Pengangkutan dan Penguatkuasaan, MITRANS, UiTM, Malaysia
2023898416@student.uitm.edu.my

^e Diploma Eksekutif Pengurusan Pengangkutan dan Penguatkuasaan, MITRANS, UiTM, Malaysia
2023388478@student.uitm.edu.my

^{f*} Akademi Pengajian Islam Kontemporari, UiTM Cawangan Melaka, Malaysia
faizzati@uitm.edu.my

*Corresponding author

Article info

Received:
10/10/2024
Received in Revised Form:
14/12/2025
Accepted:
20/12/2024
Published Online:
28/12/2024

Kata Kunci:
Kepelbagaian agama;
Isu kaum;
Pendidikan Malaysia;
Toleransi;
Multikulturalisme.

DOI:
[10.24191/JIPSF/v6n22024_80-94](https://doi.org/10.24191/JIPSF/v6n22024_80-94)

Abstrak

Di Malaysia, sebuah negara yang kaya dengan kepelbagaian etnik dan agama, institusi pendidikan memainkan peranan penting dalam membentuk pemahaman pelajar tentang keharmonian dan toleransi kaum. Tesis ini mengkaji cabaran kompleks yang dihadapi oleh sekolah-sekolah Malaysia dalam menangani isu-isu kaum dan agama, terutamanya memberi tumpuan kepada bagaimana cabaran ini memberi kesan kepada hubungan pelajar dan persekitaran sekolah secara keseluruhan. Kajian ini mengkaji kesusasteraan dan sumber ilmiah lain untuk mendedahkan faktor-faktor yang menyumbang kepada isu-isu ini dan strategi yang berpotensi untuk memupuk perpaduan. Penemuan mendedahkan bahawa halangan termasuk salah faham budaya, sumber terhad untuk pendidikan inklusif, dan latihan guru yang tidak mencukupi, yang semuanya menghalang usaha ke arah keharmonian kaum. Kajian ini menyediakan cadangan untuk membangunkan dasar pendidikan responsif budaya, meningkatkan latihan guru, dan memperkenalkan inisiatif keterangkuman berpusatkan pelajar yang bertujuan untuk mewujudkan persekitaran pembelajaran yang lebih harmoni.

EDUCATIONAL CHALLENGES IN OVERCOMING RACIAL ISSUES IN MALAYSIA

Abstract

In Malaysia, a country rich in ethnic and religious diversity, educational institutions play a crucial role in shaping students' understanding of racial harmony and tolerance. This thesis examines the complex challenges faced by Malaysian schools in addressing racial and religious issues, with a particular focus on how these challenges impact student relationships and the school environment as a whole. This study examines the literature and other scholarly sources to reveal the factors contributing to these issues and potential strategies for fostering unity. The findings reveal that barriers include cultural misunderstandings, limited resources for inclusive education, and inadequate teacher training, all of which hinder efforts toward racial harmony. This study provides recommendations for developing culturally responsive education policies, improving teacher training, and introducing student-centred inclusion initiatives aimed at creating a more harmonious learning environment.

Keywords: Multiculturalism, Racial Issues, Racial Issues, Malaysian Education.

PENGENALAN

Identiti pelbagai budaya Malaysia dibentuk oleh interaksi yang harmoni namun kompleks antara kumpulan etnik utamanya: Melayu, Cina, India, dan orang asli. Setiap kumpulan ini membawa nilai budaya dan agama yang unik yang membentuk fabrik sosial negara. Walau bagaimanapun, kepelbagaian juga memberikan cabaran unik dalam sistem pendidikan. Sekolah dijangka bukan sahaja mendidik tetapi juga memupuk perpaduan dan persefahaman di kalangan kumpulan yang berbeza ini. Tanggungjawab ini amat penting, kerana golongan muda Malaysia adalah pembawa masa depan keharmonian negara. Namun, banyak halangan menghalang sekolah daripada merealisasikan sepenuhnya potensi ini.

Kajian oleh Noraini Omar et al. (2015) menekankan bahawa kepelbagaian agama di sekolah sering mencerminkan ketegangan masyarakat yang lebih luas, yang kadangkala boleh membawa kepada salah faham atau konflik di kalangan pelajar. Sekolah berfungsi sebagai mikrokosmos masyarakat Malaysia, di mana pelajar daripada pelbagai latar belakang berinteraksi dengan kerap. Walau bagaimanapun, tanpa dasar dan sumber yang sesuai untuk menguruskan kepelbagaian ini, sekolah secara tidak sengaja boleh mengukuhkan jurang kaum. Tesis ini menyiasat cabaran pendidikan khusus dalam mengatasi isu perkauman di sekolah-sekolah Malaysia dan meneroka penyelesaian yang menggalakkan keterangkuman dan sensitiviti budaya.

KAJIAN LITERATUR

Kepelbagaian Agama di Sekolah Malaysia

Kepelbagaian agama sekolah di Malaysia mencerminkan landskap sosial negara yang lebih luas, yang terdiri daripada Islam, Buddha, Hindu, Kristian dan agama lain. Setiap agama ini mempunyai amalan dan ekspresi budaya yang unik, yang boleh menimbulkan cabaran apabila disepadukan ke dalam persekitaran pendidikan yang sama. Asyraf (2022) menggariskan struktur semasa pendidikan agama di sekolah, menunjukkan tumpuan kepada pengajian Islam untuk pelajar Islam, yang wajib, manakala pelajar bukan Islam sama ada menghadiri kelas agama lain atau mengambil bahagian dalam pengajian moral. Persediaan ini, walaupun praktikal, secara tidak sengaja boleh mengasingkan pelajar daripada memahami agama lain.

Sebagai contoh, kelas agama yang berasingan sering mewujudkan persekitaran "kami lawan mereka", di mana pelajar Islam dan bukan Islam mempunyai interaksi yang terhad mengenai kepercayaan agama mereka. Sekolah boleh mengurangkan jurang ini dengan menggabungkan sesi di mana pelajar diperkenalkan kepada pelbagai agama dalam suasana bilik darjah yang dikongsi, menggalakkan persekitaran saling menghormati dan persefahaman.

Dasar Pendidikan dan Integrasi Kaum

Dasar Pendidikan Kebangsaan Malaysia bertujuan untuk mewujudkan identiti kebangsaan yang padu, terutamanya dengan melaksanakan Bahasa Malaysia sebagai bahasa pengantar utama dan dengan memperkenalkan kurikulum standard. Walau bagaimanapun, Zulkefli & Ab. Halim (2017) berhujah bahawa dasar-dasar ini, walaupun menggalakkan perpaduan, kadangkala menyetepikan warisan linguistik dan budaya masyarakat bukan Melayu. Peminggiran ini boleh menyebabkan pelajar daripada latar belakang bukan Melayu berasa terasing atau terputus hubungan daripada identiti budaya mereka, yang seterusnya boleh memburukkan lagi ketegangan kaum.

Sebagai contoh, pelajar berbahasa Mandarin dan Tamil mungkin merasakan bahasa dan budaya mereka dipandang rendah dalam sistem yang mengutamakan norma budaya Melayu. Penyepaduan program berbilang bahasa dan sambutan semua cuti kebudayaan di sekolah boleh meningkatkan rasa keterangkuman pelajar ini, sekali gus mengukuhkan perpaduan nasional dari tempat saling menghormati.

Ketegangan dan Toleransi Agama

Abdul Salam (2015) menekankan keperluan untuk program khusus yang menggalakkan toleransi dan persefahaman di kalangan pelajar daripada pelbagai latar belakang agama. Inisiatif sekolah, seperti dialog antara agama, perayaan pelbagai budaya dan perhimpunan inklusif, telah menunjukkan hasil positif dalam meredakan ketegangan. Sebagai contoh, sesi dialog antara agama berasaskan sekolah boleh melibatkan pelajar berkongsi pandangan daripada agama mereka, memupuk rasa ingin tahu dan bukannya pertimbangan. Walau bagaimanapun, disebabkan sumber yang terhad dan kekangan belanjawan, banyak sekolah tidak dapat melaksanakan program ini dengan berkesan.

Tanpa inisiatif ini, sekolah terlepas peluang untuk menangani dan menyelesaikan salah faham yang sebaliknya boleh meningkat menjadi konflik yang lebih besar. Oleh itu, memperuntukkan sumber untuk jenis acara ini boleh memainkan peranan penting dalam mengubah sekolah menjadi ruang di mana kepelbagaian agama dihormati dan diraikan.

METODOLOGI PENYELIDIKAN

Kajian ini menggunakan pendekatan kualitatif, menggunakan kajian kes, ulasan literatur, dan analisis dasar untuk memahami cabaran semasa dalam menguruskan kepelbagaian kaum dan agama di sekolah-sekolah Malaysia. Temu bual dengan pendidik dan pentadbir memberikan pandangan langsung tentang halangan yang mereka hadapi dalam memupuk keterangkuman. Dengan memberi tumpuan kepada sumber sekunder, terutamanya lima rujukan akademik yang disediakan, tesis menilai keberkesanan dasar sedia ada dan mengenal pasti jurang dalam latihan guru, sumber dan infrastruktur sekolah yang menghalang kemajuan ke arah mencapai perpaduan kaum.

DAPATAN KAJIAN

Bahagian ini menggariskan penemuan utama daripada penyelidikan mengenai cabaran yang dihadapi oleh sekolah Malaysia dalam menguruskan kepelbagaian kaum dan agama. Dengan mengkaji salah faham budaya, batasan sumber, kesediaan guru, dan pengaruh naratif masyarakat yang lebih luas, kajian ini mengenal pasti bidang teras di mana institusi pendidikan bergelut untuk mewujudkan persekitaran inklusif. Pandangan yang diambil daripada setiap cabaran menunjukkan kedua-dua kerumitan isu-isu ini dan keperluan mendesak untuk penyelesaian yang berkesan dan disasarkan.

Salah faham budaya

Salah faham budaya timbul apabila pelajar, guru, dan juga dasar sekolah secara tidak sengaja mengukuhkan stereotaip atau gagal menangani nuansa budaya. Badan pelajar Malaysia yang pelbagai

---

termasuk pelajar Melayu, Cina, India dan orang asli, masing-masing mempunyai tradisi dan nilai yang unik. Walau bagaimanapun, disebabkan penglibatan silang budaya yang terhad di luar sekolah, pelajar sering membawa ke bilik darjah berat sebelah sedia ada yang boleh meningkat menjadi salah faham atau konflik.

Salah faham budaya adalah antara cabaran utama yang dikenalpasti dalam kajian ini. Di Malaysia, negara yang terdiri daripada pelbagai etnik dan agama, pelajar sering kali membawa nilai dan prasangka budaya mereka sendiri ke dalam bilik darjah. Penglibatan silang budaya yang terhad di luar sekolah sering menyebabkan pelajar mempunyai pandangan yang sempit tentang budaya rakan sebaya mereka. Salah faham ini boleh mencetuskan ketegangan antara pelajar yang berasal dari latar belakang agama yang berbeza. Misalnya, pelajar Melayu yang kurang terdedah kepada perayaan perayaan Cina atau Deepavali mungkin tidak memahami kepentingan atau makna budaya di sebalik amalan tersebut, yang boleh menyebabkan komen atau tindakan yang tidak sensitif. Di sisi lain, pelajar Cina atau India mungkin tidak memahami amalan agama seperti puasa atau solat yang dilakukan oleh pelajar Islam, yang boleh menimbulkan ketidakselesaan dalam kalangan mereka (Amla Salleh, 2014).

Oleh itu, penting untuk sekolah melaksanakan lebih banyak program kesedaran budaya yang dapat membantu mengurangkan jurang antara pelajar daripada pelbagai latar belakang. Salah satu inisiatif yang boleh dilaksanakan adalah hari kebudayaan atau sesi dialog antara agama, di mana pelajar diberi peluang untuk berkongsi dan memahami tradisi masing-masing. Aktiviti sebegini juga disarankan oleh (Abdul Salam, 2015), yang menyatakan bahawa program interaksi budaya dapat memperkenalkan pelajar kepada pelbagai amalan yang mungkin asing bagi mereka, sekaligus membina rasa hormat dan penghargaan terhadap perbezaan.

Sekolah yang mempromosikan inisiatif kesedaran budaya telah melihat hasil positif dalam mengurangkan salah faham ini. Sebagai contoh, menganjurkan "hari rendaman budaya" di mana pelajar mengambil bahagian dalam aktiviti yang berkaitan dengan budaya lain boleh membantu pelajar menghargai tradisi rakan sebaya mereka. Selain itu, perbincangan bilik darjah yang difasilitasi oleh guru yang terlatih dalam sensitiviti pelbagai budaya boleh menggalakkan pelajar menyuarakan persepsi mereka dan menangani salah tanggapan secara langsung. Walau bagaimanapun, inisiatif ini kekal terhad kerana pembiayaan yang terhad, seperti yang diketengahkan dalam penemuan berikutnya.

Kekurangan Sumber untuk Pendidikan Inklusif

Cabaran penting yang dikenal pasti dalam kajian ini ialah kekurangan dana dan sumber yang mencukupi untuk menyokong inisiatif pendidikan inklusif. Menurut Amla Salleh (2014) sekolah sering bergelut dengan kekangan belanjawan yang menghalang mereka daripada melaksanakan program yang bertujuan untuk menggalakkan keharmonian kaum. Walaupun sesetengah sekolah bandar mungkin mempunyai akses kepada pembiayaan kerajaan atau swasta untuk acara kebudayaan, banyak sekolah luar bandar kekurangan sumber ini, mengakibatkan perbezaan dalam pengalaman pendidikan pelajar mengenai kepelbagaian.

Sebagai contoh, beberapa sekolah di kawasan bandar telah berjaya melaksanakan perayaan kebudayaan yang meraikan tradisi setiap kumpulan etnik utama, seperti Hari Raya, Deepavali, dan Tahun Baru Cina. Acara ini, apabila dibiayai dengan betul, memberikan pelajar pengalaman praktikal dan peluang untuk melibatkan diri secara langsung dengan pelbagai adat resam yang pelbagai, menyumbang kepada budaya sekolah yang lebih inklusif. Walau bagaimanapun, di sekolah yang kekurangan dana, acara sedemikian selalunya terhad atau tiada, menyebabkan pelajar tidak mempunyai peluang berstruktur untuk belajar tentang latar belakang masing-masing.

Kekurangan dana juga memberi kesan kepada pembangunan kurikulum yang lebih inklusif. Dalam kebanyakan kes, sekolah-sekolah di luar bandar terpaksa menggunakan buku teks yang tidak mencerminkan kepelbagaian etnik dan agama yang terdapat di Malaysia. Oleh itu, untuk mengatasi masalah ini, kerajaan perlu memberikan sokongan kewangan (Wan et al., 2018) yang lebih besar untuk sekolah-sekolah yang kurang mendapat sumber, terutamanya yang berada di kawasan luar bandar.

Geran atau bantuan kewangan boleh disediakan untuk menyokong acara-acara kebudayaan, menyediakan bahan pengajaran pelbagai budaya, dan melatih guru dalam sensitiviti budaya. Dengan sokongan yang betul, sekolah-sekolah ini dapat meningkatkan usaha mereka dalam membina masyarakat yang lebih inklusif melalui pendidikan.

Kekurangan sumber bukan sahaja menjejaskan acara kebudayaan tetapi juga memberi kesan kepada pembangunan kurikulum dan latihan guru. Sekolah yang tidak mampu membeli bahan kurikulum pelbagai budaya mungkin bergantung kepada buku teks tradisional, yang sering tidak mewakili kepelbagaian Malaysia. Akses terhad ini menyekat pendedahan pelajar kepada naratif inklusif, yang membawa kepada pemahaman yang sempit tentang masyarakat Malaysia dan mengukuhkan stereotaip. Menangani jurang pembiayaan ini memerlukan sokongan kerajaan yang disasarkan untuk memastikan semua sekolah, tanpa mengira lokasi, boleh menyediakan pelajar mereka dengan pendidikan pelbagai budaya yang mantap.

Kesiapsiagaan Guru

Guru memainkan peranan yang sangat penting dalam menangani isu kepelbagaian di dalam bilik darjah. Walau bagaimanapun, ramai guru di Malaysia yang tidak mempunyai latihan yang mencukupi dalam menguruskan pelajar yang datang dari latar belakang etnik dan agama yang berbeza. Zulkefli & Ab. Halim (2017) mencatatkan bahawa kekurangan pembangunan profesional dalam sensitiviti budaya telah menghalang kebanyakan guru daripada menangani isu ketegangan kaum dengan berkesan. Tanpa latihan yang sesuai, guru mungkin tidak dapat menanggapi dengan tepat apabila berlaku konflik antara pelajar yang disebabkan oleh salah faham budaya. Sebagai contoh, apabila pelajar bukan Melayu membuat komen yang tidak sensitif terhadap amalan agama Islam, tanpa bimbingan yang betul, guru mungkin tidak tahu bagaimana untuk menangani situasi tersebut dengan cara yang membina.

Sebagai cadangan, lebih banyak program latihan profesional yang berfokus kepada sensitiviti budaya dan pengurusan konflik harus diperkenalkan di sekolah-sekolah di Malaysia. Abdul Salam (2015) juga menyarankan bahawa pendidikan tentang nilai-nilai budaya yang berbeza perlu dimasukkan ke dalam program latihan guru untuk membantu mereka memahami dan menguruskan kepelbagaian kaum dan agama dengan lebih berkesan. Dengan melaksanakan latihan ini, guru bukan sahaja dapat meningkatkan pemahaman mereka mengenai kepelbagaian budaya (Noraini Omar et al., 2015) tetapi juga akan lebih bersedia untuk menangani situasi ketegangan yang mungkin timbul di dalam bilik darjah.

Sebagai contoh, tanpa latihan yang betul, seorang guru mungkin secara tidak sedar mengukuhkan berat sebelah dengan memihak kepada pelajar daripada kumpulan etnik mereka sendiri atau dengan tidak menangani komen menyakitkan yang dibuat oleh pelajar tentang amalan budaya orang lain. Seorang guru yang tidak terlatih mungkin bergelut dengan menguruskan konflik antara pelajar yang berkaitan dengan salah faham budaya, secara tidak sengaja membenarkan berat sebelah tidak dicabar. Insiden sedemikian, walaupun kecil secara individu, terkumpul dari semasa ke semasa dan membentuk persepsi pelajar tentang keterangkuman dalam sistem pendidikan.

Program pembangunan profesional yang tertumpu pada sensitiviti budaya dan pengurusan konflik boleh memperkasakan guru untuk menjadi pengantara pertikaian dan mewujudkan suasana bilik darjah yang saling menghormati dan inklusif. Melatih guru dalam kaedah praktikal, seperti bahasa inklusif, dan melengkapkan mereka dengan alat untuk memudahkan perbincangan terbuka tentang kepelbagaian akan membantu memupuk persekitaran saling menghormati. Walau bagaimanapun, disebabkan kekangan belanjawan dan cabaran logistik, program latihan ini tidak dilaksanakan secara universal, meninggalkan jurang yang ketara dalam kesediaan guru di seluruh negara.

Pengaruh Naratif Politik dan Agama

Pengaruh naratif politik dan agama terhadap isu perkauman dan agama di Malaysia meluas ke persekitaran sekolah, di mana persepsi pelajar antara satu sama lain sering dibentuk oleh wacana

masyarakat yang lebih luas. Zulkefli & Ab. Halim (2017) memerhatikan bahawa naratif kebangsaan mengenai bangsa dan agama, yang sering diketengahkan oleh pemimpin politik dan agama, memberi kesan kepada persektif dan interaksi pelajar di sekolah.

Oleh itu, adalah penting untuk sekolah memainkan peranan dalam menentang naratif yang memecahbelahkan ini. Salah satu cara yang boleh dilakukan adalah dengan menggalakkan pemikiran kritis dalam kalangan pelajar, serta memperkenalkan kursus atau seminar yang membincangkan kepelbagaian etnik dan agama di Malaysia dari perspektif yang objektif dan inklusif. Abdul Salam, (2015) menekankan bahawa melalui pendidikan yang menyeluruh, pelajar dapat belajar untuk menganalisis dan mempersoalkan maklumat yang diterima, sekali gus menggalakkan mereka untuk menjadi lebih terbuka dan inklusif dalam pandangan mereka terhadap orang lain.

Sebagai contoh, tokoh politik mungkin menekankan keutamaan Melayu dalam wacana awam, secara tidak sengaja mengasingkan kumpulan bukan Melayu. Pelajar yang terdedah kepada naratif sedemikian di rumah atau di media mungkin membawa sikap ini ke dalam interaksi sekolah mereka, menjadikannya mencabar bagi sekolah untuk memupuk persekitaran inklusif. Jika pelajar mendengar latar belakang budaya atau agama mereka dipandang rendah secara terbuka, ia menjejaskan rasa kekitaan mereka dan boleh menghalang penglibatan mereka di dalam bilik darjah. Sebaliknya, jika pelajar melihat latar belakang mereka diwakili secara positif dalam masyarakat, mereka lebih cenderung untuk berasa disertakan dan dihormati di sekolah.

Sekolah memainkan peranan penting dalam menentang naratif yang memecahbelahkan dengan menggalakkan pemikiran kritis dan perbincangan terbuka. Pendidik boleh menggalakkan pelajar menganalisis dan mempersoalkan maklumat yang mereka terima daripada pelbagai sumber, membantu mereka membangunkan sudut pandangan yang lebih seimbang dan inklusif. Walau bagaimanapun, tekanan ke atas sekolah untuk mematuhi naratif dan dasar nasional sering menghadkan keupayaan mereka untuk menangani isu ini secara terbuka. Sesetengah pendidik berasa terhad dalam mempromosikan perbincangan terbuka mengenai topik sensitif seperti bangsa dan agama kerana takut akan kesan, yang merumitkan lagi usaha untuk menangani isu ini dalam sistem sekolah.

RINGKASAN PENEMUAN UTAMA

Secara keseluruhannya, keputusan mendedahkan bahawa salah faham budaya, pembiayaan yang tidak mencukupi, guru yang tidak bersedia, dan pengaruh naratif masyarakat memberikan halangan yang besar untuk memupuk keterangkuman dalam sekolah Malaysia. Menangani cabaran ini memerlukan pendekatan bersepadu yang merangkumi peningkatan sokongan kewangan untuk inisiatif kepelbagaian, latihan sensitiviti budaya mandatori untuk guru, dan program pendidikan yang mengatasi naratif masyarakat yang memecahbelahkan. Melalui usaha ini, sekolah-sekolah di Malaysia boleh memainkan peranan transformatif dalam membentuk generasi pelajar yang sedar budaya, menghormati dan komited untuk membina masyarakat yang harmoni.

PERBINCANGAN

Landskap pendidikan di Malaysia, yang dicirikan oleh badan pelajar yang berbilang budaya dan agama, menawarkan peluang unik dan cabaran yang ketara dalam menggalakkan keharmonian kaum. Perbincangan ini mentafsir penemuan daripada kajian dan membentangkan analisis kritikal mengenai faktor-faktor yang menyumbang kepada isu perkauman dan agama di sekolah. Setiap cabaran mencerminkan kerumitan memupuk keterangkuman dalam negara yang pelbagai, di mana pendidikan mesti mengimbangi pemeliharaan identiti budaya dengan menggalakkan perpaduan. Bahagian ini juga menyerlahkan strategi dan peluang yang boleh dilaksanakan untuk sekolah merapatkan jurang budaya dan memupuk rasa perpaduan nasional di kalangan pelajar.

Cabaran

Walaupun ideal untuk menggalakkan perpaduan melalui pendidikan, sekolah-sekolah di Malaysia menghadapi cabaran besar dalam mengatasi perpecahan kaum dan agama. Halangan ini berakar umbi dalam salah faham budaya, batasan sumber, kesediaan guru yang tidak mencukupi, dan pengaruh naratif politik dan sosial. Setiap cabaran memberikan halangan unik yang menyukarkan sekolah untuk memupuk persekitaran toleransi dan rasa hormat. Menangani halangan ini memerlukan pemahaman tentang punca asas dan pembangunan penyelesaian yang disasarkan.

Salah faham dan stereotaip budaya

Salah faham budaya di sekolah sering timbul daripada stereotaip yang berakar umbi yang dibawa oleh pelajar daripada keluarga atau komuniti mereka. Stereotaip ini diperkukuh oleh pendedahan terhadap kepada pelbagai budaya dan sering dibiarkan tidak ditangani dalam persekitaran sekolah. Seperti yang ditekankan, salah faham boleh meningkat menjadi prejudis dan diskriminasi jika tidak diuruskan dengan berkesan.

Untuk mengatasi salah faham budaya, sekolah mesti melibatkan pelajar secara aktif dalam aktiviti yang menggalakkan pembelajaran antara budaya. Program rendaman budaya, di mana pelajar daripada latar belakang yang berbeza berkongsi adat dan kepercayaan mereka, boleh memupuk pemahaman dan penghargaan yang lebih besar terhadap kepelbagaian. Sebagai contoh, sekolah boleh menganjurkan sesi pertukaran budaya di mana pelajar membentangkan aspek warisan mereka (Noraini Omar et al., 2015) seperti pakaian tradisional, makanan dan perayaan. Melalui interaksi ini, pelajar boleh memperoleh pengalaman langsung dengan amalan budaya yang berbeza, yang mengurangkan tanggapan terdahulu dan memupuk empati.

Had Sumber dan Akses Tidak Sama Rata kepada Program Inklusiviti

Kekangan kewangan sangat mengehadkan pelaksanaan program pendidikan inklusif di seluruh sekolah, terutamanya di kawasan luar bandar. (Amla Salleh, 2014) menggariskan bahawa walaupun sesetengah sekolah bandar mungkin menerima pembiayaan swasta atau awam untuk program berkaitan kepelbagaian, banyak sekolah luar bandar tidak mempunyai akses kepada sumber ini, mengakibatkan peluang yang tidak sama rata untuk pelajar melibatkan diri dalam inisiatif keterangkuman.

Menangani jurang sumber ini memerlukan campur tangan kerajaan untuk menyediakan pembiayaan yang disasarkan untuk sekolah yang kekurangan sumber. Belanjawan negara untuk program keterangkuman, yang diperuntukkan kepada sekolah yang memerlukan, akan membolehkan lebih banyak sekolah menganjurkan acara pelbagai budaya, memperoleh bahan pengajaran inklusif, dan melatih pendidik dalam sensitiviti budaya. Di samping itu, perkongsian antara organisasi swasta dan sekolah awam boleh menaja acara atau menyediakan sumber untuk menyokong inisiatif kepelbagaian. Sebagai contoh, program tanggungjawab sosial korporat oleh syarikat tempatan boleh diarahkan ke arah membiayai festival kebudayaan tahunan atau bengkel silang budaya di sekolah yang kurang mendapat perkhidmatan.

Kesediaan dan Latihan Guru dalam Menguruskan Kepelbagaian

Kekurangan kesediaan guru untuk menangani kepelbagaian kaum dan agama merupakan isu kritikal dalam menggalakkan keterangkuman dalam bilik darjah. Tanpa latihan yang mencukupi, pendidik mungkin bergelut untuk menangani konflik yang berakar umbi dalam salah faham budaya atau mungkin secara tidak sengaja mengukuhkan berat sebelah (Habib & Syed, 2011). Seperti yang dicadangkan oleh Ketegangan dan Toleransi Agama di Malaysia, pembangunan profesional untuk guru adalah penting

dalam melengkapkan mereka dengan kemahiran untuk mewujudkan persekitaran pembelajaran yang mesra dan saling menghormati.

Program latihan guru harus memberi tumpuan kepada sensitiviti budaya, strategi pengajaran inklusif, dan penyelesaian konflik. Bengkel mengenai kecekapan budaya boleh membantu pendidik mengenali dan mengatasi berat sebelah mereka, memupuk persekitaran bilik darjah yang lebih saksama. Sebagai contoh, guru yang terlatih dalam amalan inklusif lebih bersedia untuk memudahkan perbincangan terbuka mengenai topik sensitif seperti bangsa dan agama, menggalakkan suasana di mana pelajar berasa selamat menyatakan identiti mereka. Selain itu, seminar pendidikan yang membincangkan konteks sosio-politik kepelbagaian di Malaysia boleh membantu guru mengkontekstualisasikan isu perkauman dan lebih memahami latar belakang pelajar mereka. Memperluaskan program latihan ini di semua sekolah akan memastikan pendidik dilengkapi untuk mengendalikan kepelbagaian, tanpa mengira lokasi sekolah atau komposisi demografi mereka (Habib & Syed, 2011).

Pengaruh Naratif Politik dan Agama yang Lebih Luas

Pengaruh naratif kebangsaan terhadap isu perkauman dan agama juga memainkan peranan penting dalam membentuk persepsi pelajar antara satu sama lain. Wacana politik dan agama Malaysia sering menekankan identiti etnik dan agama tertentu, mewujudkan perpecahan yang boleh ditapis ke persekitaran sekolah. Zulkefli & Ab. Halim (2017) menunjukkan bahawa naratif yang memecahbelahkan boleh mengukuhkan prasangka, menyukarkan pelajar untuk mengatasi berat sebelah masyarakat.

Sekolah boleh menentang pengaruh luaran ini dengan menggalakkan pemikiran kritis dan celik media, memperkasakan pelajar untuk mempersoalkan stereotaip dan mencabar prasangka. Melaksanakan kursus analisis media kritikal dan kajian sosial yang meneroka kepelbagaian Malaysia dari sudut objektif boleh membantu pelajar membezakan antara berat sebelah masyarakat dan nilai inklusif yang ingin dipromosikan oleh sekolah. Sebagai contoh, pelajaran mengenai sejarah Malaysia yang menekankan sumbangan semua kumpulan etnik kepada pembangunan negara boleh menggalakkan pelajar menghargai sifat pelbagai budaya masyarakat mereka. Selain itu, perbincangan kelas bagi menangani isu semasa yang berkaitan dengan bangsa dan agama membolehkan pelajar melibatkan diri secara kritis dengan naratif yang mereka hadapi di luar sekolah.

Peluang untuk Penambahbaikan

Di sebalik cabaran ini, terdapat beberapa peluang yang berdaya maju untuk sekolah-sekolah Malaysia untuk meningkatkan keterangkuman dan memupuk semangat perpaduan negara. Dengan menggunakan strategi yang disasarkan dan memanfaatkan sokongan kerajaan dan organisasi komuniti, sekolah boleh mewujudkan persekitaran pembelajaran yang meraikan kepelbagaian (Christina et al., 2019) dan mengajar pelajar nilai penghormatan budaya.

Kurikulum Pengajian Agama dan Budaya Bersepadu

Kurikulum pelbagai budaya yang merangkumi pengajian agama dan budaya untuk semua pelajar, tanpa mengira latar belakang, boleh berfungsi sebagai alat yang berkuasa untuk menggalakkan persefahaman. Mengintegrasikan pelajaran mengenai tradisi agama dan amalan budaya Malaysia (Abu Bakar et al., 2018) yang pelbagai ke dalam kurikulum kebangsaan akan mendedahkan pelajar kepada pelbagai perspektif yang lebih luas, mengurangkan mentaliti "kita lawan mereka" yang kadangkala berkembang dalam kelas yang diasingkan secara agama. Sebagai contoh, kurikulum yang meliputi Islam, Buddha, Hindu dan Kristian secara sama rata akan membantu pelajar menghargai nilai bersama yang dikongsi oleh agama-agama ini, seperti belas kasihan, rasa hormat dan amal.

Kurikulum sedemikian boleh dilengkapi dengan aktiviti interaktif, seperti penceramah jemputan daripada komuniti agama yang berbeza, lawatan lapangan ke tempat ibadat, dan projek silang budaya yang menggalakkan pelajar meneroka amalan agama selain daripada amalan mereka sendiri. Pendekatan ini boleh membongkar agama yang tidak dikenali dan menggalakkan rasa empati yang lebih besar di kalangan pelajar.

Inisiatif yang Diterajui Pelajar untuk Memupuk Keterangkuman

Menggalakkan pelajar untuk menerajui inisiatif keterangkuman memberikan mereka rasa pemilikan dan tanggungjawab ke arah memupuk persekitaran sekolah yang saling menghormati. Kelab kebudayaan yang diterajui pelajar atau majlis antara agama boleh berfungsi sebagai platform di mana pelajar daripada latar belakang yang berbeza bekerjasama untuk menganjurkan acara, berkongsi pengetahuan budaya dan menggalakkan perpaduan. Sebagai contoh, majlis antara agama boleh menganjurkan perbincangan bulanan mengenai amalan keagamaan, membolehkan pelajar menyatakan kepercayaan mereka dan belajar daripada satu sama lain dalam suasana yang tersusun dan hormat.

Inisiatif ini juga membolehkan pelajar membangunkan kemahiran kepimpinan dan komunikasi sambil menyokong keterangkuman. Dengan melibatkan pelajar dalam perancangan dan pelaksanaan inisiatif ini, sekolah boleh memperkasakan mereka untuk menjadi proaktif dalam menggalakkan toleransi dan persefahaman dalam kumpulan rakan sebaya mereka. Program sedemikian bukan sahaja mewujudkan peluang segera untuk pembelajaran dan dialog tetapi juga memupuk kemahiran sepanjang hayat yang menyediakan pelajar untuk menjadi ahli masyarakat yang aktif dan empati.

Melibatkan Ibu Bapa dan Komuniti

Membina persekitaran sekolah yang inklusif adalah usaha komuniti, dan melibatkan ibu bapa dan organisasi tempatan boleh mengukuhkan nilai rasa hormat dan toleransi yang diajar di sekolah. Mesyuarat ibu bapa-guru yang kerap, terbuka kepada ibu bapa dari semua latar belakang, memberi peluang untuk membincangkan matlamat keterangkuman dan berkongsi sumber untuk menyokong pendidikan budaya pelajar di rumah. Acara komuniti, seperti pameran pelbagai budaya dan projek perkhidmatan kolaboratif, menghimpunkan pelajar, guru dan ibu bapa dalam usaha bersama untuk meraikan kepelbagaian.

Penglibatan komuniti juga boleh memberikan sokongan praktikal untuk program keterangkuman. Sebagai contoh, organisasi agama dan kebudayaan tempatan boleh menyumbang sumber untuk hari kebudayaan atau menawarkan untuk memudahkan bengkel mengenai pelbagai amalan kebudayaan. Dengan membina hubungan dengan kumpulan ini, sekolah boleh mengembangkan skop usaha keterangkuman mereka, mendapat manfaat daripada pelbagai pengetahuan dan kepakaran budaya yang lebih luas.

Sokongan Kerajaan untuk Program Inklusiviti Seluruh Negara

Sokongan kerajaan adalah penting untuk memastikan kemampunan dan kejayaan inisiatif keterangkuman di semua sekolah di Malaysia. Sokongan sumber kewangan untuk sekolah adalah terhad, pembaharuan dasar untuk memasukkan pendidikan budaya mandatori, dan komitmen untuk melatih guru dalam sensitiviti budaya (Wan et al., 2018) adalah langkah kritikal ke arah sistem pendidikan yang lebih inklusif. Kementerian Pendidikan boleh melaksanakan garis panduan piawai untuk program keterangkuman, memastikan setiap sekolah, tanpa mengira lokasi atau kedudukan kewangan, mempunyai akses kepada sumber yang diperlukan untuk menggalakkan keharmonian kaum.

Pendekatan nasional yang bersatu, disokong oleh pembiayaan kerajaan yang konsisten, akan membolehkan sekolah melaksanakan penyelesaian jangka panjang kepada cabaran kepelbagaian. Sebagai contoh, pertandingan kebangsaan atau program pengiktirafan untuk sekolah dengan inisiatif keterangkuman yang boleh dicontohi boleh mendorong sekolah untuk berinovasi dan mengamalkan amalan terbaik. Selain itu, menubuhkan pasukan petugas kebangsaan yang berdedikasi untuk memantau dan meningkatkan keterangkuman kaum dan agama di sekolah boleh memberikan pengawasan yang berharga, memastikan dasar dilaksanakan dengan berkesan dan dikemas kini secara berkala untuk menangani keperluan masyarakat yang berkembang.

Ringkasnya, walaupun sekolah-sekolah di Malaysia menghadapi cabaran yang besar dalam menangani kepelbagaian kaum dan agama, terdapat banyak peluang untuk penambahbaikan. Dengan mengamalkan pendekatan pelbagai rupa yang melibatkan pembaharuan kurikulum, latihan guru, penglibatan pelajar, perkongsian komuniti, dan sokongan kerajaan, sistem pendidikan Malaysia boleh menjadi kuasa utama dalam menggalakkan perpaduan negara. Melalui usaha bersepadu ini, sekolah boleh membantu membentuk generasi pelajar yang bukan sahaja menghormati kepelbagaian tetapi secara aktif menyumbang kepada masyarakat yang lebih inklusif dan harmoni.

Cadangan

Cadangan di bawah menawarkan langkah-langkah yang boleh diambil tindakan untuk menangani cabaran yang dihadapi oleh sekolah-sekolah Malaysia dalam menggalakkan keterangkuman kaum dan agama. Dengan melaksanakan strategi ini, sekolah boleh bergerak lebih dekat untuk mewujudkan persekitaran di mana pelajar dari semua latar belakang berasa dihormati, dihargai dan difahami. Setiap cadangan menyediakan pendekatan praktikal untuk mengatasi isu khusus yang diketengahkan dalam kajian ini, termasuk pembaharuan kurikulum, latihan guru, inisiatif yang diterajui pelajar, pelarasan dasar dan penglibatan komuniti.

Pembaharuan Kurikulum: Membangunkan Program Pendidikan Pelbagai Budaya dan Inklusif

Langkah asas ke arah keterangkuman di sekolah-sekolah Malaysia ialah pembangunan kurikulum pelbagai budaya yang mengintegrasikan unsur-unsur latar belakang etnik dan agama Malaysia yang pelbagai (Abu Bakar et al., 2018). Kurikulum yang disemak semula harus merangkumi kandungan yang seimbang mengenai budaya dan tradisi agama Melayu, Cina, India, dan orang asli, yang disampaikan dengan cara yang menggalakkan saling menghormati dan persefahaman di kalangan pelajar.

Cadangan Pelaksanaan:

Menggabungkan Pengajian Agama dan Budaya untuk Semua Pelajar: Pastikan setiap pelajar, tanpa mengira latar belakang agama mereka, menerima pengenalan kepada agama-agama utama Malaysia, termasuk Islam, Buddha, Hindu, dan Kristian. Pelajaran boleh memberi tumpuan kepada nilai yang dikongsi, seperti belas kasihan, kejujuran dan rasa hormat, untuk menyerlahkan persamaan merentas agama.

Aktiviti Pembelajaran Interaktif: Termasuk lawatan lapangan ke tempat ibadah, lawatan maya dan penceramah jemputan daripada komuniti agama yang berbeza. Pendekatan praktikal ini boleh membantu pelajar memahami dan menghargai pelbagai amalan budaya dengan cara yang hormat dan menarik.

Tanamkan Kompetensi Budaya ke dalam Semua Mata Pelajaran: Daripada pelajaran sejarah yang menekankan sumbangan setiap kumpulan etnik kepada pembangunan Malaysia kepada kelas sastera yang meneroka pelbagai suara, tema budaya boleh disepadukan ke dalam subjek di luar kajian sosial.

Kesan Potensi: Kurikulum pelbagai budaya akan memberikan pelajar pemahaman yang menyeluruh tentang pelbagai masyarakat yang mereka diami, mengurangkan stereotaip dan menggalakkan empati.

Dengan membenamkan keterangkuman ke dalam asas pengalaman pendidikan, pelajar lebih cenderung untuk menghayati nilai-nilai ini dan membawanya ke dalam komuniti mereka.

Program Latihan Guru: Melengkapkan Pendidik dengan Sensitiviti Budaya dan Kemahiran Inklusiviti

Guru adalah penting dalam memupuk persekitaran inklusif (Manisah et al., 2006) tetapi ramai yang kekurangan latihan khusus yang diperlukan untuk menavigasi bilik darjah yang pelbagai dengan berkesan. Pembangunan profesional yang kerap tertumpu pada sensitiviti budaya, amalan inklusif dan penyelesaian konflik boleh memperkasakan guru untuk mengurus kepelbagaian secara positif.

Cadangan Pelaksanaan:

Bengkel Tahunan mengenai Sensitiviti Budaya: Bengkel mandatori boleh merangkumi topik seperti mengenali dan menangani berat sebelah tidak sedar, memahami tradisi budaya dan membangunkan strategi pengajaran inklusif.

Bahasa Inklusif dan Latihan Penyelesaian Konflik: Pendidik harus mempelajari bahasa inklusif yang mengiktiraf semua latar belakang dan menerima latihan tentang pengantaraan konflik yang mungkin timbul akibat salah faham budaya.

Program Pemerhatian dan Bimbingan Rakan Sebaya: Sekolah boleh mewujudkan program bimbingan di mana guru berpengalaman yang dilatih dalam pengurusan kepelbagaian melatih guru baharu atau tidak terlatih, membolehkan amalan terbaik dikongsi dalam komuniti sekolah.

Potensi Kesan: Apabila guru bersedia untuk menguruskan kepelbagaian, mereka mewujudkan suasana bilik darjah yang menghormati dan keterangkuman. Pelajar mendapat manfaat daripada model peranan yang positif dan kurang berkemungkinan terlibat dalam tingkah laku pengecualian atau prejudis, yang membawa kepada persekitaran sekolah yang lebih harmoni.

Inisiatif yang Diterajui Pelajar: Menggalakkan Program Inklusiviti Dipacu Rakan Sebaya

Melibatkan pelajar secara langsung dalam mempromosikan keterangkuman membolehkan mereka mengambil alih budaya sekolah mereka, memupuk rasa tanggungjawab dan penyertaan aktif. Inisiatif yang diterajui pelajar, seperti kelab kebudayaan, majlis antara agama dan program pengantaraan rakan sebaya, menyediakan platform untuk pelajar belajar antara satu sama lain dan berkongsi perspektif mereka.

Cadangan Pelaksanaan:

Kelab Pertukaran Budaya: Sekolah boleh menyokong penubuhan kelab kebudayaan yang menganjurkan acara, perayaan dan aktiviti pertukaran. Setiap bulan, pelajar daripada latar belakang budaya yang berbeza boleh mengetuai aktiviti yang mewakili warisan mereka, seperti permainan tradisional, persembahan muzik atau bengkel seni.

Dialog Antara Agama dan Budaya: Galakkan pelajar untuk membentuk majlis di mana mereka boleh membincangkan dan berkongsi pandangan tentang amalan budaya dan agama mereka. Majlis-majlis ini juga boleh menganjurkan dialog antara agama di seluruh sekolah yang menggalakkan persefahaman bersama.

Program Pengantaraan Rakan Sebaya: Latih pelajar untuk menjadi pengantara rakan sebaya yang membantu menyelesaikan konflik atau salah faham yang berkaitan dengan perbezaan budaya. Ini memberi kuasa kepada pelajar untuk menjadi penyokong keterangkuman dan bertanggungjawab untuk memupuk keharmonian.

Potensi Kesan: Program yang diterajui pelajar menggalakkan pembelajaran rakan sebaya dan mengurangkan jurang budaya dalam sekolah. Dengan membenarkan pelajar belajar terus daripada rakan sebaya mereka, inisiatif ini membantu memupuk persekitaran di mana perbezaan dihormati dan diraikan, akhirnya membawa kepada komuniti sekolah yang lebih bersatu.

Pelajaran Dasar: Melaksanakan Piawaian Kebangsaan untuk Pendidikan Inklusiviti dan Kepelbagaian

Untuk memastikan penerapan piawaian keterangkuman yang konsisten di semua sekolah, Kementerian Pendidikan harus membangunkan dasar kebangsaan yang mewajibkan program pendidikan budaya dan keterangkuman. Dasar sedemikian akan menyediakan rangka kerja berstruktur untuk diikuti oleh sekolah, tanpa mengira lokasi atau ketersediaan sumber.

Cadangan Pelaksanaan:

Piawaian Inklusiviti Mandatori dalam Kurikulum Sekolah: Sertakan keperluan khusus dalam kurikulum kebangsaan yang mewajibkan pendidikan pelbagai budaya, pengajian agama dan amalan inklusif di semua sekolah. Piawaian ini harus menentukan hasil yang diharapkan untuk program keterangkuman dan memantau pelaksanaannya.

Audit dan Penilaian Biasa: Menubuhkan pasukan petugas untuk menjalankan audit inisiatif keterangkuman di sekolah, memastikan setiap institusi mematuhi garis panduan keterangkuman kebangsaan. Sekolah boleh diberikan maklum balas dan cadangan untuk penambahbaikan berdasarkan penilaian ini.

Insentif untuk Pematuhan dan Inovasi: Sekolah yang melaksanakan amalan keterangkuman inovatif boleh menerima pengiktirafan dan insentif, menggalakkan semua institusi mengutamakan pendidikan kepelbagaian.

Potensi Kesan: Melaksanakan dasar kebangsaan mengenai keterangkuman akan mewujudkan standard yang konsisten di semua sekolah, memastikan setiap pelajar mempunyai akses kepada persekitaran pendidikan yang dihormati dan inklusif. Pendekatan ini mengurangkan jurang antara sekolah bandar dan luar bandar dan menyediakan penanda aras untuk menilai dan meningkatkan pendidikan kepelbagaian di seluruh negara.

Penglibatan Komuniti dan Ibu Bapa: Membina Sekolah Inklusif melalui Penglibatan Tempatan

Mewujudkan persekitaran sekolah yang inklusif adalah paling berkesan apabila ibu bapa dan organisasi komuniti terlibat. Sekolah harus terlibat secara aktif dengan ibu bapa dan pemimpin masyarakat untuk mewujudkan komitmen bersama terhadap keterangkuman, memastikan pelajar menerima sokongan yang konsisten di sekolah dan di rumah.

Cadangan Pelaksanaan:

Acara Keluarga Pelbagai Budaya Biasa: Anjurkan acara keluarga berbilang budaya tahunan atau separuh tahunan di mana ibu bapa boleh mengambil bahagian dalam pameran budaya, bengkel dan perbincangan mengenai keterangkuman. Ini memberikan keluarga pengalaman langsung dalam pertukaran budaya dan mengukuhkan komitmen sekolah terhadap kepelbagaian.

Perkongsian Komuniti untuk Program Inklusiviti: Bekerjasama dengan organisasi agama dan kebudayaan tempatan untuk menyediakan sumber, penceramah jemputan dan sokongan untuk inisiatif keterangkuman. Sebagai contoh, masjid, kuil dan gereja tempatan boleh menaja hari atau bengkel kebudayaan, memberikan pelajar akses kepada pengetahuan budaya yang sah.

Jawatankuasa Inklusiviti Ibu Bapa-Guru: Menubuhkan jawatankuasa ibu bapa-guru yang memberi tumpuan kepada matlamat keterangkuman, dengan perwakilan daripada semua latar belakang budaya utama dalam komuniti sekolah. Jawatankuasa ini boleh memberikan maklum balas tentang usaha kepelbagaian sekolah dan mencadangkan inisiatif baharu yang mencerminkan keperluan masyarakat.

Potensi Kesan: Melibatkan ibu bapa dan komuniti yang lebih luas dalam usaha keterangkuman mengukuhkan mesej rasa hormat dan toleransi yang ingin disampaikan oleh sekolah. Dengan sokongan yang konsisten dari rumah dan sekolah, pelajar lebih cenderung untuk mengembangkan sikap positif terhadap kepelbagaian dan membawa nilai-nilai ini ke dalam kehidupan seharian mereka.

Sokongan dan Pembiayaan Kerajaan: Memperuntukkan Sumber untuk Usaha Inklusiviti yang Berterusan

Pembiayaan dan sokongan yang berterusan daripada kerajaan adalah penting untuk memastikan inisiatif kepelbagaian boleh dilaksanakan dan berpanjangan. Dengan menyediakan pembiayaan yang disasarkan untuk sekolah yang kekurangan sumber dan memperuntukkan sumber untuk latihan guru, kerajaan boleh memastikan bahawa semua sekolah, tanpa mengira lokasi, mempunyai cara untuk menggalakkan keharmonian kaum dan agama.

Cadangan Pelaksanaan:

Geran Inklusiviti untuk Sekolah yang Kurang Sumber: Wujudkan geran khusus untuk sekolah yang memerlukan bantuan kewangan untuk melaksanakan program keterangkuman. Sekolah boleh memohon pembiayaan untuk acara, bahan atau latihan yang berkaitan dengan pendidikan kepelbagaian.

Peningkatan Belanjawan untuk Latihan Guru dalam Pengurusan Kepelbagaian: Kembangkan belanjawan untuk latihan guru, memastikan semua pendidik mempunyai akses kepada bengkel kecekapan budaya, latihan pengurusan konflik dan sumber pembangunan kurikulum inklusif.

Program Pengiktirafan Kebangsaan untuk Kecemerlangan Inklusiviti: Buat program pengiktirafan kebangsaan yang menganugerahkan sekolah dengan amalan keterangkuman yang boleh dicontohi, menggalakkan persaingan dan inovasi yang sihat. Anugerah ini boleh berdasarkan faktor seperti pelaksanaan program kepelbagaian, penglibatan pelajar dan penglibatan ibu bapa-komuniti.

Potensi Kesan: Pembiayaan dan sokongan kerajaan menyediakan kestabilan dan sumber yang diperlukan untuk sekolah mengekalkan inisiatif kepelbagaian dari semasa ke semasa. Apabila sekolah dibiayai dengan secukupnya, mereka boleh melaksanakan program keterangkuman dan melatih guru dengan lebih yakin, yang membawa kepada perubahan budaya yang berkekalan dalam sistem pendidikan. Komitmen kerajaan yang konsisten terhadap keterangkuman juga akan memberi isyarat kepada orang ramai bahawa kepelbagaian adalah keutamaan negara, mengukuhkan kepentingannya di sekolah dan seterusnya.

Kesimpulannya, melaksanakan cadangan ini boleh membantu sekolah Malaysia menangani kepelbagaian kaum dan agama dengan lebih baik, mengubah cabaran kepada peluang untuk pertumbuhan. Dengan mereformasi kurikulum, melabur dalam latihan guru, memperkasakan pelajar, menyesuaikan dasar, melibatkan komuniti, dan mendapatkan sokongan kerajaan, Malaysia boleh mewujudkan sistem pendidikan yang memupuk generasi rakyat yang sedar budaya, bertolak ansur dan menghormati yang menyumbang kepada masyarakat yang bersatu.

PENUTUP

Cabaran yang dihadapi oleh sekolah-sekolah di Malaysia dalam menangani isu perkauman dan agama adalah isu yang kompleks dan memerlukan penyelesaian yang bersepadu. Seperti yang dibincangkan, masalah seperti salah faham budaya, kekurangan sumber, dan kesediaan guru yang terhad menghalang usaha ke arah mewujudkan persekitaran yang inklusif. Oleh itu, pembaharuan dalam kurikulum

pendidikan, latihan guru yang lebih mendalam, penglibatan pelajar dalam program yang diterajui mereka, serta sokongan ibu bapa dan komuniti adalah langkah-langkah yang perlu dilaksanakan untuk memastikan pendidikan di Malaysia lebih inklusif dan lebih menghargai kepelbagaian.

Dengan melaksanakan cadangan-cadangan ini, sekolah-sekolah di Malaysia dapat lebih mendekati matlamat untuk mencipta persekitaran yang lebih harmoni, di mana pelajar dari pelbagai latar belakang dapat hidup bersama dengan lebih memahami dan menghormati antara satu sama lain. Ini akan memperbaiki hubungan antara kaum di dalam sekolah dan membantu membina Malaysia yang lebih bersatu. Tambahan pula, sokongan daripada kerajaan untuk memperkasa pendidikan inklusif adalah penting untuk memastikan inisiatif ini diteruskan secara berterusan dan memberi impak yang positif terhadap masyarakat secara keseluruhan.

PERTEMBUNGAN KEPENTINGAN

Penulis mengisytiharkan tiada pertembungan kepentingan dalam penghasilan artikel ini.

SUMBANGAN PENULIS BERSAMA

Penulis pertama sehingga penulis kelima bertanggungjawab dalam penulisan artikel dari segi pencarian bahan literatur, menulis metodologi kajian dan menyusun idea penulisan, Penulis keenam bertanggungjawab dari segi memastikan segala format penulisan serta ejaan keseluruhan artikel dan sitasi mengikut kepada format penulisan jurnal.

RUJUKAN

- Abdul Salam, M. S. (2015). Religious Tension and Tolerance In Malaysia: A Survey Of Newspaper Reports On Religious Tension Incidents From 1997-2003. *TAFHIM: IKIM Journal of Islam and the Contemporary World*, 1(3), 19-43.
- Abu Bakar, N., Norlidah Alias dan Saedah Siraj. (2018). National Integration in Multicultural School Setting In Malaysia. *The Malaysian Online Journal of Educational Science*, 1(1), 20-29.
- Amla Salleh, (2014, September). Managing Diversity in Education: The Malaysian Experience. *International Conference on Laerner Diversity*, 1-15.
- Asyraf, I. J. (2022). Country report: Religious education in Malaysia. *British Journal of Religious Educatio.*, 44(2), 200-208.
- Christina Andin, Abdul Said, A., Yusri, K., Rohana, H. (2019). Transformasi Persekitaran Sekolah Melalui Permuafakatan Sekolah Dan Komuniti Luar Bandar. *GEOGRAFIA Online™ Malaysian Journal of Society and Space*. 15(2), 84-101.
- Habib, M. S. dan Syed Kamaruzaman, M. A. (2011). Komitmen Guru Dalam Pelaksanaan Kurikulum Dan Inovasi Berkesan. *Masalah Pendidikan*. 34, 99-119.
- Manisah, M. A., Ramlee Mustapha dan Zaliza, M. J. (2006). An Empirical Study On Teachers' Perceptions Towards Inclusive Education In Malaysia. *International Journal Of Special Education*. 21(3), 36-44.
- Noraini Omar, Mohd Aderi, C. N., Mohd Isa, H., Latifah, A. M. (2015). Multicultural Education Practice In Malaysia. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*. 174, 1941-1948.
- Wan, C. D., Morshidi, S. dan Dzulkifli, A. R. (2018, September 21). *Education in Malaysia Towards a Developed Nation*. Economic Working Paper. Indonesia Forum 2018: Evolving Political, Economic and Business Environment Going into 2019, Orchard Hotel Singapore.
-

Zulkefli Aini dan Ab. Halim T. (2017). Education Perspective in Addressing Multi Religion, Ethnic and Cross Culture in Malaysian Nation Building. *International Journal of Research in Humanities and Social Studies*, 4(11), 1-8.